ל) [ברכות כו: וש"נ],כ) סוכה מא. [מנחות סח.],

ג) בילה ד:. ד) וע' מוספ'

מנחות

ק: ד"ה ק: ד"ה ק) [בילה ה.],

הגהות הב"ח

הזה עד עצמו של יום וקסבר שעד ועד בכלל

ומי סבר לה כוותיה והא מפליג פליג עליה

דתנן ∘משחרב בית המקדש התקין רבן יוחנן

בן זכאי שיהא יום הנף כולו אסור א"ר יהודה

והלא מן התורה הוא אסור [דכתיב עד עצם

היום הזה | התם ר' יהודה הוא דקא מעי איהו

סבר רבן יוחגן בן זכאי מדרבגן קאמר ולא

היא מראורייתא קאמר והא התקין קתני

מאי התקין דרש והתקין: מתני׳ בראשונה

היו מקבלין עדות החדש כל היום פעם

אחת נשתהו העדים מלבוא ונתקלקלו הלוים

בשיר התקינו שלא יהו מקבלין אלא עד

המנחה יואם באו עדים מן המנחה ולמעלה

נוהגין אותו יהיום קודש ולמחר קודש

סימשחרב בית המקדש התקין רבן יוחגן בן זכאי שיהו מקבלין עדות החדש כל היום: גמ' מה קלקול קלקלו הלוים בשיר הכא

תרגימו שלא אמרו שירה כל עיקר רבי

זירא אמר שאמרו שירה של חול עם תמיד

של בין הערבים אמר לו רבי זירא לאהבה

בריה פוק תני להו ההתקינו שלא יהו

מקבלין עדות החדש אלא כדי שיהא שהות

ביום להקריב תמידין ומוספין ונסכיהם ולומר

שירה שלא בשיבוש אי אמרת בשלמא

אמור שירה דחול היינו דאיכא שיבוש אלא

אי אמרת לא אמור כלל מאי שיבוש איכא

כיון דלא אמור כלל אין לך שיבוש גדול מזה מתיב רב אחא בר הונא תמיד של

ראש השנה שחרית קרב כהלכתו במוסף מהו אומר בהרגינו לאלהים עוזנו הריען

לאלהי יעקב יבמנחה מהו אומר יקול ה' יחיל

מדבר ובומן שחל ראש השנה להיות

בַחמִישי בשבת שהשירה שלו הרנינו

לאלהים עוזנו לא היה אומר בשחרית

הרנינו מפני שחוזר וכופל את הפרק "אלא

מהו אומר יהסירותי מסבל שכמו ואם באו

עדים אחר תמיד של שחר אומר הרנינו

אע"פ שחוזר וכופל את הפרק אי אמרת

בשלמא כל היכא דמסתפקא אמרינן שירה

דחול היינו דקאמר אומרו וכופלו אלא אי

ונתקלקלו הלוים בשיר. בממיד של בין הערבים כדמפרש בגמרא אבל בתמיד של שחר לא תקנו שיר של י"ט

כדפירש בקונטרס לפי שברוב השנים אין העדים באין קודם תמיד של שחר וספק יתקדש היום ספק לא יתקדש וא"ת ואמאי לא חשיב בן זכאי ואמר מה חידוש חידש ר' יוחנן בן זכאי והלא מן התורה

קלקול של מוסף שלא הקריבו מוסף של ר"ח שאחר התמיד אין יכולין להקריבו כדדרשינן עליה השלם בפ׳ תמיד נשחט (פסחים ד׳ נח: ושם) וכי תימא דמעלה ומלין בראשו של מזבח דעליה השלם לא שייך אלא בהקטרה ואין מקטיר עד למחר הניחא למאן דאמר בפ' המזבח מקדש (זבחים דף פו.) אין לינה מועלת בראשו של מזבח אבל למאן דאמר מועלת מאי איכא למימר וכי תימא דהקריבו כבש אחד על תנאי דאם יבואו עדים יהא מוסף ואם לא יבואו עדים יהא תמיד דא"כ במאי קלקלו בתמיד דאי משום דהיו סבורים שלא יבאו עדים ואמרו שיר של חול זהו הקלקול לא היה בתמיד אלא במוסף של ר״ח שאמרו עליו שיר של תמיד של חול ועוד למ"ד שלא אמרו שירה כל עיקר היינו לפי שהיו ממתינין כל שעה ושעה שמא עדיין יבאו עדים ולא היו יודעיו מה שיר יאמרו והשתא אם באו עדים ולא היה להם שהות ביום לומר שיר א"כ עדיין נתקלקלו יותר בשאר קרבנות שלא קרבו מיהו אפשר לומר כשלא באו לפיכך לא היה להם קלקול אלא בשיר וי"ל דאחר התמיד יכול להקריב מוסף של ר"ח משום דחתי עשה דרבים ודחי עשה דהשלמה כדאמרינן פרק השולח (גיטין דף לח:) גבי שחרר עבדו והשלימו לעשרה מלוה דרבים שאני וגבי עשה דהשלמה אמרי' נמי בפרק תמיד נשחט (פסחים דף נט. ושם) שנדחה מהמי עשה דפסח שיש בו כרת ובפ' שלוח הקן (חולין ד' קמא.) נמי אמרי׳ דעשה דמלורע דוחה עשה דשלוח משום שלום בין איש לאשתו ומיהו יש לתמוה אמאי נתקלקלו בשיר והלא בשעת נסכים היה השיר כדאמריגן בכל דוכתא (ברכות דף לה.) אין אומר שירה אלא על היין ואיתא בפרק שני דערכין (דף יב. ושם) ויכול להמתין מלהביח נסכים עד הלילה או עד למחר כדאיתא בהקומך זוטא (מנחות דף טו:) דמביא אדם זבחו היום ונסכו מכאן ועד עשרה ימים ובפ"ב דתמורה (דף יד.) מנחתם ונסכיהם

שירה כדאמרינן בפ' שני דערכין (דף יא.) מה כפרה ביום אף שירה ביום ולמחר נמי אם מביאה מבעיא לן התם (דף יב.) אם טעונין שירה דאיבעיא להו נסכין הבאים בפני עלמן כלומר שהביא קרבן לבור היום ונסכין למחר טעונין שירה או אינן טעונין שירה ולא איפשוט והא דאמר ר"מ התם (דף יא.) דשיר מעכב הקרבן היינו בנסכים הבאין עם הזבח שקרבו בשעת שחיטת הזבח דאין קרבין אלא ביום כדאמרינן בפ' שני דתמורה (דף יד.) ואותן טעונין שירה ואפי' אם תמלי לומר דבאין בפני עלמן טעונין שירה מ"מ טוב שיביאם עם הזבח כדי שיאמרו אאכילה ושתיה כדאמר התם בערכין (דף יב.) או דלמא אאכילה ושתיה אמרה אשתיה לחודיה לא אמרה וההיא דמביא אדם זבחו היום ונסכו מכאן עד י' ימים משמע דלכתחלה יכול לעשות

אמרת לא אמור כלל מאי אומרו וכופלו אפילו בלילה מנחתם ונסכיהם עד למחר ונראה לי דלכתחלה יש להביא נסכים עם הזבח דאי מביא בלילה אין יכול לומר

הזה דקסבר עד ועד בכלל: א"ר יהודה גרסי׳ ולא גרסי׳ אמר לו ר׳ יהודה. שהרי לא ראהו מימיו אבל תמה בדורו על תקנת רבן יוחנן אסור: מדרבנן קאמר. כלומר הוא בשיטת ר' יהודה אמרה דאמר יעד עצם היום

בשיטת ר' יהודה אמרה דאמר. מן התורה אסור כל היום בזמן

בא לגזור עליו משום ההוא טעם דלעיל [ע"ה] דשמא יבנה: דרש והחקין. (h) רש"י ד"ה קרב כהלכתו כו' ביום הראשון דרש להם המקרא והתקין שינהגו איסור לפי שעד עכשיו היה היתר . כו' הס"ד ואח"כ מה"ד הרנינו לאלהים עוזנו בדבר משקרב העומר שהעומר מתיר: מתבר' ברחשונה היו מקבלין עדום

החדש כו': הלוים בשיר. בגמרא מפרש: נוהגים אותו היום קודש. בר״ה קחי דמשחשכה לילי עשרים ותשעה נהגו בו קודש שמח יבואו עדים מחר ויקדשוהו ב"ד ונמלא שהלילה הזה ליל י"ט הוא וכן למחר כל היום עד המנחה ואם דאו עדים קודם המנחה ב"ד מקדשים את החדש ונודע שיפה נהגו בו קודש ואם מן המנחה ולמעלה באו אע"פ שאין ב"ד מקבלין אותן לקדשו היום ויעברו את אלול ויקדשוהו למחר אעפ"כ גומרים אומו בהדושה ואסור במלאכה דלמא אתי לולוולי ביה לשנה הבאה ויעשו בו מלאכה כל היום ויאמרו אשתקד נהגנו בו קודש חנס ומן המנחה

ולמעלה חזרנו ונהגנו בו חול: בב" ה"ג מאי קלקול קלקלו הלוים כו' ולא גרסינן ח"ר: הכא תרגימו. בבבל: שלה המרו שירה כל עיקר. בתמיד של בין הערבים לפי שלא ידעו מה שיר יאמרו שמא עוד סוף העדים לבוא היום ושיר של י"ט יש לומר או לא יבואו ונמלא שהוא חול. אבל בתמיד של שחר אין ספק שמתוך שברוב השנים אין העדים באין קודם תמיד של שחר וספק יתקדש היום ספק לא יתקדש לא תקנו שיר של י"ט שחרית בר"ה כדתני לקמן תמיד של ר"ה שחרית קרב כהלכתו אבל לתמיד של בין הערבים תקנו שיר של י"ט שכבר באו העדים לפיכך אותה שנה שנשתהו לבא לא ידעו מה יאמרו: פוק סני להו. לבני בבל האומרים לא אמרו שירה כל עיקר שנה להם ברייתא זו שממנה ילמדו שאמרו שיר של חול: קרב כהלכתו. אומרים הלוים על נסכיו שיר של חול כמשפט היום כמו שאנו שונים במסכת תמיד (פ"ז משנה ד) השיר שהלוים היו אומרים בבית המקדש ביום הראשון כו': (ה) הריעו וכל המזמור לאלהי יעקב.

והוא שיר של חמישי בשבת בשחרית בחול ואומרין אותו על מוספי ר"ה לפי שהוא יום תרועה: קול ה' יחיל מדבר. כדי להזכיר בר״ה זכות קול שופרות של מתן תורה: ואם חל ר״ה בחמישי בשבת. ובחו עדים קודם תמיד של שחר: לה היו הומרים שחרים. שיר של חול דהיינו הרנינו מפני שחוזר וכופלו שניה במוסף: הפרק. המזמור: הסירותי מסבל שלמו. משום דבר"ה ילא יוסף מבית האסורים: ואם באו עדים. בחמישי בשבת אחר תמיד של שחר דבשעת שיר של תמיד לא היו יודעין אם יתקדש היום וי"ל הסירותי או שמא חול הוא ושירו הרנינו יאמרו [הרנינו] מספק ויחזרו ויאמרו אותו במוסף ונמנא שכפלוהו: אע"פ שהפרק שלו אומרו וכופלו. אע"פ שהפרשה של מזמור זה תהא אמורה וכפולה היום: שאני

עזאוי

כן הני מילי בקרבן יחיד דאין טעון שירה דאין אומרים שירה אלא על קרבן לבור הקבוע להם זמן כדמוכח התם בערכין (דף יא:): הזי"ו

הריעו לאלהי יעקב:

מוסף רש"י

שייך לעמוד קודם הרי האיר מזרח התיר. ושפיר קאכלי דהואיל דהואיל ושפיר קמכני דיסומיכ דהאיר המזרח ואין מקדש בנוי אשתרי ליה בחדש ליטמי המתיח ומין מקדש בנוי חשתרי ליה בחדש (שם). אלא דאיבני (שט). אלא ואיבני בחמיסר. או קודס לכן דכי מטא שיתסר לא התיר האיר המזרח שהרי המקדש בנוי, הלכך אכלי איסורא וגזר ריב"ז השתא משום ההוא יומא, מחצות היום ולהלן השתא, דאי נמי אכלי ההוא יומא מחלות היום ולהלו למירכא דמעיקרא נכלי וליכא איסורא דודאי קרב העומר (שם). הרחוקין. מירושלים לא היו רואין ולא היו שומעין שעת הקרבת העומר, מותרין. בחדש, מחצות היום ולהלן. לפי שיודעים שחין בית דין מתעללין בו מלהקריבו קודם חלות (שם). לא צריכא כו' דאיבני לא ... בר דאיבני כלומר ויי בליליא. יבנה בליליא חייש ולא יהיו פנויים לקלור העומר עד סמוך ליום ויש טורת הרבה באבוב של קלאים ולוברין אותו שיזובו מימיו וטוחניו טועו שיווכו נפנפי ושומפן אותו ברחים של גרוסות ומניפין אותו בי"ג נפה בגסה בדקה כדאמרינן המס (מנחות סו.) וזה שלא יוכלו להתעסק בו מתחילת לילה לא יספיקו להקריבו למחר קודם חלות, אי נמי דאיבני בחמיסר סמוך לשקיעת החמה, והיא היא נשקיעת החמה, והיח היח.

ואי קשיא דבלילה אינו נבנה

דקי"ל בשבועות (טו:)

דאין בנין בית המקדש

בלילה דכחיב וביום הקים,

בלילה דכחיב שהוא יו"ט, דהי"ל בשבועות (שם) דאיו בנין בית המקדש יו״ט, הני מילי בנין יו״ט, הני מילי בנין בידי אדם, אבל מקדש העתיד שאנו מלפין בנוי ומשוכלל הוא יגלה ויבא

> .(סוכה מא.) עד כאן מעמוד קודם

משמים. שנאמר ושמות

ר' יהודה. שהיה מתלמידי תלמידיו, דורש אחריו, דרש **גס הוא בימיו** (סוכה מא.). עד עצמו של יום. כל עו עצמו של יום. נכל היום קרוי עלם היום (שם מא:). וקסבר עד ועד בכלל. ולח דרש עד ולח עד בכלל להמירו מזרח כי ליכא עומר, והכי מתוקמה קרחי הין עומר עד ענס ועד בכלל, יש עומר עד הביאכם (שם). והא מיפלג פליג. כ׳ יהודה עליה, שמלינו שתמה ר' יהודה בדורו על תקנת ריב"ז למה מלה

ריב"ץ נמה הדבר בעלמו לששות סייג בא, והלא מן החורה הוא אסור. (שם). אמר ר' יהודה. למנא דמחני וכי ר' יוזטן התקון, והלא מן החורה הוא אסור. בזמן שאין בית התקדש קיים, שנאמר עד עלם ועד בכלל משחעי קרא כדמה בית מיים בגמ' (מנחות מח.). דרש. התקרא עד ועד בכלל, והתקיץ. לפי שהיו רגילים לאכול מדש מחלות ולהלן כשהיה הבית קיים עד עכשיו, הולרך לתקן (טובה מא.). כל היום. יום שלשים של אלול, ומבערב היו אסורין במי המברחה. בד המברחה במלאכה שתה יותק של שלי הוא של הלי יבוא, וכל שעה שבאין עדיות ומקבאין עדותן ותקדשין החודש בו ביום (ביצה ה). עד המברחה. עד הקרבת מתיד של בין הערבים, אבל לאחר מכל אות מעובר ומונין מיום המתרת ליום הכפורים וסוכות, ואם באו עדים מן המנחה ולמעלה אנ"פ שאין מונין למועדות מהיום, לא מולולין ביה בהאי שלשים, אלא גומרין מותר במתיד של בין הערבים, אבל לאחר מכלא שהות קדש, ובשל שחר אין טעות דבממיד של חול. שהיו באום לא בעדים ממהרים לבא ל כך (שם).
שחר אפילו הוקדש המדש קודם הקדבת, שיר של חול היו אומרים, לפי שברוב השנים און העדים ממהרים לבא ל כך (שם).

תורה אור השלם . 1. וְלֶחֶם וְקָלִי וְכַרְמֶל לֹא תֹאבְלוּ עַד עֶצֶם הַיּוֹם הזה עד הביאכם את טָּוֶּרְבָּן אֱלֹהַיכָּם הְּכַּל קְרָבָּן אֱלֹהַיכָּם הְפַּת עוֹלָם לְדרתַיכָם בְּכֹל משְבתֵיכֶם: ויקרא כג יד 2. הַרְנִינוּ לֵאלֹהִים עוּזֵנוּ

עין משפם

גר מצוה

דו א מיי' פ"י מהלכות מאכלות אסורות הל' ב:

יח ב מיי פ"ג מהלי קידוש החדש הלי ה: ים ג ד מיי שם הלי ו:

ב ה מיי שם הלי ה:

ממידין הל' ט:

תהלים פא ב תהלים פא ב 3. קול יְיָ יָחִיל מִדְבָּר יָחִיל יְיָ מִדְבַּר קָדַשׁ: תהלים כט ח

הַרִיעוּ לֵאלֹהֵי יַעַקֹב:

4. הֲסִירוֹתִי מִפֻּבֶּל שָׁבְמוֹ בפיו מדוד תעברנה: בפיו מדוד תעברנה: תהלים פא ז

רבינו חננאל [מתני'] בראשונה היו מקבלין עדות החדש כל היום כו'. תנו רבנן מה קלקול קלקלו הלוים ששנינו במשנתנו בשיר ונתקלקלו הלוים בשיר, הכא תרגימו שלא אמרו שירה כל עיקר, ר' זירא אמר שאמרו שירה של חול על תמיד של בין . הערבים ולא אמרו קול שירת ראש השנה במנחה, ואמר ר' זירא לאהבה בריה צא אמור להן להללו י דתרגימו שלא אמרו שירה כל עיקר, והתניא התקינו שלא יהו מקבלין עדות החודש אלא אם יש שהות ביום כדי להקריב תמידין ומוספין ונסכיהן, וכדי שיאמרו שירה שלא בשיבוש. בשלמא לדידי בשיבוש, בשימא ידירי כול׳. ודחו כיון דלא אמרו כלל אין שיבוש גדול מזה. ועוד מותבינן עליהן תמיד של ראש השנה בשחרית קרב כהילכתו. . כלומר אם חל להיות בשני שירה גדול ה' ומהולל מאד שהיא שירה של יום שיני. וכן בשאר הימים בתמיד של שחר אומרים שירה של אותו היום. אבל לאלהים עוזנו וגו׳, במנחה אומרים על התמיד של אומו של אומות של בין הערבים שירה קול ה' יחיל מדבר וגו'. ובזמן שחל ראש השנה להיות הרנינו לאלהים עוזנו אינו אומר בשחר הרנינו מפני אומה בשרה הדנה מכנ שנמצא אומרו וכופלו, אלא [אומר] על תמיד של שחר הסירותי מסבל של שווו הסיוחה מסבל שכמו וגו'. ואם באו עדים אחר תמיד של שחר אע"פ שאמרו על תמיד אל פ שאמרו על המיד של שחר הרנינו לאלהים עוזינו, חוזר ואומ[רו] על המוסף. עכשיו לדברים דאיכא חשש שמא יבואו -----עדים היום אין אומרים שירה של חול כלל, . אמאי תני אע״פ שחוזר יכופלו לאו מכלל שאומ׳